

Zuzanna Govednik

E-sence

Ko je nad mestom zazehalo jutro, sem se prebudil. Vsaj mislil sem tako! V ta dan sem se zbudil po nekakšni krajši poti in na enak način bi se rad znebil vseh odprtih ran. Navadno mi ni bilo mar ne za odprte ne za zaprte rane, ker iz izkušenj vem, da svet vse odkrije in rad pobrskava po njih. Danes pa bi se vseeno rad znebil nove bolečine v glavi in se vživel v neko novo dušo, ki jo je naplavilo življenje. Zaznaval sem z vsemi petimi čuti in skušal ovrednotiti lastno treznost. Večinoma mi je bilo vseeno zanjo. Danes pa je bilo drugače.

Ležal sem ob ograji na vrtu zapuščene stare hiše in začel misliti. Vedno, ko sem se spominjal, sem imel popoln nadzor nad spominom. No, za vsak primer sem zaprl oči, stegnil roko in v travi otipal stare superge. Natanko tam so bile, kjer sem jih pustil sinoči. Nenadoma sem začutil, da ležim na mokrem, zato sem se obrnil na bok. Potem sem se naslonil na roko in se prepustil spominu. Projektor v glavi je pogumno zavrtel dogodke prejšnjega dne.

* * *

Molče se peljemo skozi temno četrto mesto. Trije. Suhi, hladnokrvni vodja načrta, izkoriščevalec časa in vseh nas. Luka, ravnodušni tovariš, vedno pripravljen na vse življenjske okoliščine, in jaz, hektičen in flegmatičen, včasih tudi hkrati, ki živim v lažnem, a resničnem zanosu. Skupna pa nam je ljubezen do senc. In esenc.

Seznanjen sem že, da gremo ropat prav v hišo mojega očeta, vendar sem pomirjen, ko izvem, da mame ni doma. Stara petka zavije v sosednjo ulico in se ustavi. Z Luko izstopiva. Projekcija se za hip ustavi in nastane luknja ...

V naslednjem kadru se Luka in jaz kot prikazni približujeva temni hiši z visoko živo mejo. Mene medtem obhaja zla slutnja in sprašujem se, zakaj smo edina bitja, ki se zavedamo svoje smrtnosti? Stojiva pri zadnjih vratih hiše in Luka jih spretno odpre. Ob tem me prešine; zato, ker smrti prepustimo oblast! Vstopiva v temno vežo in Luka prižge žepno svetilko. Z njo naredi svetlobni krog in zagledava odprta kuhinjska vrata. Vstopiva in ... luknja ... spet film – ostra bolečina v glavi! ... Tema! Zanj ni kriv projektor.

Zavem se in mežikam v osvetljeno sobo – mojo. Ležim v svoji postelji in sredi sobe zagledam očeta – po dolgem času. Po njegovem obrazu sodeč sklepam, da je pretresen. Sklepam tudi, da naju je oče presenetil. Luka je zbežal, meni pa očitno ni uspelo. Oče negibno stoji pred menoj in strmi vame. V glavi čutim ostro bolečino od njegovega udarca. S pogledom ošinem staro polico s kitajskimi okraski, obešeno na nasprotni steni sobe. Zaprem oči, kajti te sobe nisem nikoli maral. Tudi tega pogleda ne.

“Zakaj ravno nas?” zaslišim očetov brezbarvni glas.

“Zato, ker podpiraš globalizacijo,” cinično zamrmram.

“A! Drugi je pa ne?” zajedljivo vpraša. “Boš oropal kar vse tiste, ki jo podpirajo? Za začetek pa si izbral nas! Saj si nas že tako ali drugače oropal vsega! Sebe tudi!” skrušeno doda.

“Normalno, to počnem že lep čas, kako misliš, da bi sicer preživel?” odprem oči in ga pogledam. “Kar zadeva globalizacijo, me nisi podučil, zakaj je ne bi smel podpirati! Ali zakaj bi jo moral. No, zakaj jo ti lahko?” hudomušno vprašam.

“Zato, da lahko nekdo preživi,” povzdigne glas.

“Kdo? Globalisti!” ga zbodem.

“Torej, ti si zato to, kar si? Ker se svet ne vrti po tvoje?”

“Ne, temveč zato, da preživim. V mojem svetu se zavestno zasužnjiš, da si potem lahko svoboden. Pri tem gre tudi za samospoštovanje. Ponižaj se, da ga pridobiš, ali obratno. V poštenem boju. V tvojem svetu lahko samo sanjate o svobodi,” suho dodam.

“Zate je torej tvoj propad samospoštovanja vredno preživetje?! Prostost?!” kot že nešteto krat osupne.

“Kaj drugega pa je bil zate linč v stranki, ko ti ni uspelo pravočasno preveslati k močnejši!” pribijem.

“Mi očitaš lagodnost, ki sem ti jo omogočal?!” se kot vedno izogne odgovoru.

“Ne, pravim samo, da v resnici ni nič takšno, kot je videti. Tudi midva ne. Kot vidiš, je vlom bil, ropa pa ni bilo. Jaz pa sem tvoj izobraženi sin, in ne džanki,” se zarežim.

“Ravno zato nisem klical policije,” oče žalostno skomigne z rameni.

“Zaradi sebe je nisi,” kislo pripomnim.

“Oh, očitaš mi tudi to, da jih nisem klical!” spet osupne.

“Nič ti ne očitam! Sicer pa ti tako ali tako vedno vsiljuješ kao neke svoje resnice,” zdolgočaseno dodam.

“Spet očitek!” nervozno pripomni.

“Ej!” vzkipim in se vzravnam. “Posluš fotr, če bi dal kakšno možnost, magar manjšo, še komu, bi s tem pustil tudi upanje! Recimo meni! Ma, to ti je ozkosrčnost elite ... in klera! Uresničit svoje sanje, prek trupel, za vsako ceno! No, in eni in drugi ste v tej umazani igri farizeji! Sicer pa sva že milijonkrat razpravljala o tem! Ne da se mi več.” Utrujeno se uležem nazaj na blazino.

“Mogoče bi ti bolj ustrezalo otroštvo, kot ga je imel tale tvoj pajdaš Luka, ki svojih staršev ni poznal in je zanj skrbela socialna. Človek lažje razume, zakaj je zabredel,” vprašujoče pogleda proti meni, kot da mojega očitka ni slišal.

“Ne, Luki je lažje, on obsoja samo socialo in sistem, jaz pa še družino! Ampak, če ti bo lažje, nihče nikogar ne obsoja. V mojem svetu res verjamemo v *carpe diem*, samo z vzvratno hitrostjo, ha ha,” se zarežim. Potem se spet stemni ...

Film.

Odprem oči. Očeta ni v sobi ... Bliskovito reagiram! Skočim iz postelje, stečem v dnevno sobo in na polici za knjigami poiščem skrito usnjeno mapo z denarjem in različnimi dokumenti. Ne da bi pogledal, pograbim vse skupaj in zdrvim iz sobe v vežo proti vhodnim vratom, mimo kuhinje, puščajoč za seboj osuplega očeta. Torej, tudi rop se je zgodil!

Moj projektor je zamenjal trak ...

Obsijan z nočno svetlobo sedim ob ograji, na vrtu stare hiše. Zadet. Zadovoljen, brezbrizen, srečen, pomirjen, breztežen, osvobojen hkrati. *Flash!* Črna luknja ...

Zavem se ... premišljujoč ... in zato ne več tako svoboden. Premišljujem o vsem vzporednem. Nepomembnem. Vse je nepomembno in breztežno, če opazujem s svojega zornega kota! Od tam najraje gledam. Ko sem zadet, vse vidim jasno. Vse ima močne robove. Za

vse se ve, kaj je in zakaj ... Odlično, jebenti! Včasih se premika hitro in je povrhu še duhovito, kot v burleski. Včasih je vse upočasnjeno, na *easy* ... Manjša luknjica ...

Malo se predramim in nekaj, ne vem sicer točno kaj, me prešine. Sicer okorno, ampak takoj potipam po zadnjem žepu kavbojk. Nekoliko me zaskrbi! Kaj če je vse le privid?! A!? Ne, ni, ni privid, ker iz žepa potegnem kup papirjev. Kaj če sem dal ves denar tistemu lopovu?! Suhi ... lopov! Vznemirjeno sopem in počasi, ker ne morem hitreje, mečkam in pregledujem zmečkane papirje. No, končno, si oddahnem, tu je nekaj bankovcev, nekaj plačanih položnic ... Ha, stari pedantno plačuje račune ... Še nekaj je ... to je ... tole je ... negotovo odprem dokument. V medli svetlobi lune in zvezd mukoma berem ... tole je ... fotrova zavarovalna polica! Kaj? Ej, stari? Trudim se zbrati, da bi razumel, kaj berem. Berem zelo počasi ... Kaaaj?! Uau, pizda ... ogromno denarja! "V primeru smrti pripada odškodnina ženi in sinu", konec navedka. Zdaj sem že zelo zbran! Nasmešek se poraja kar sam od sebe. Mhm, žena je mat, edini sin, kolikor vem, pa sem jaz! Uau, *fuck*. To pomeni ... saj ni res! Kakšna cifra, stari, da se ti zrola! In meni se! Tako zafukano dobro še nikoli nisem bil zadet!

Čutim, da mešanica sreče in heroína sproža še bolj nenavadno doživetje, kot ga sicer sproži heroin sam. Za hip verjamem, da mi prej nikoli ni bilo dobro. Psihični in fizični kolaps. Kronična influenza. No, ja ... ne bo mi bolje, če se ne uležem. Ležem v travo in zazdi se mi, da sem bil nekoč zelo slab! Ampak danes ne! Danes sem tako sijajen! Tako velike prihodnosti, kot je veliko življenje. Začutim vonj cvetlic na domačem vrtu ... Čak mal, uuu, to pa je blo dobr, da matke ni blo doma! A?! Uuu, *fuck* ... a se je kaj zgodilo? Al se ni? No, mogoče se je res kaj zgodilo. Možno. Vedno se kaj zgodi ...

Naveličam se ... misliti ... da mislim ... to, kar mislim ... Zadet sem, in to dobro, za popizdit! Občutek popolne sreče ustavi vse ... ustavi tudi vse usrane misli. Saj je vseeno, ee. Vse je en navaden *sheet*! Nenadoma mi v glavi začnejo razbijati Deep purpli! To je muska, jebenti! Ograja in trava divje plešeta.

Spet luknjica.

Vzravnam se in se blaženo, skoraj neumno režim. Škilim v papirje in denar. Okorno, vendar odločno jih spravljam nazaj v žep. Po več poskusih mi uspe. Ljubeče pobožam natrgan žep na suknjiču. Vse je tam. Nova igla, žlička, vžigalnik, zavojček z džointom in še en zavojček ... Odlično! Pri narkomanih je vedno vse na svojem mestu!

Zdaj, ko je vse v najlepšem redu, se osredotočim nase. Noge lepo sedijo, ampak trup ne uboga ... noče sedet, pizda! Sezul se bom in legel ... to bo najboljša! Mhm, uh, kaj je narobe s supergami ... *sheet* ... se krčijo, ali kaj... Sezuvam se, napenjam vse moči, ves zaripel in ... Uau, stari, kakšno olajšanje! Začutim prijetno toploto pod trebuhom. Odlično! Odplaknem vse današnje sranje. In ... a mi kaj manjka? Kdo mi kaj more? Redoljubno pospravim še superge in se uležem, odločen, da bom zadremal ... Konec filma.

* * *

Sedim v sončnem jutru ob ograji na vrtu stare hiše in se smehljam. Nedaleč stran se na travi sušijo zavarovalna polica in bankovci, prepojeni z rumeno tekočino. Ugotavljam, da je moj spomin popoln. Ne samo, da je shranil, natančno je izpilil pomembne dogodke, s poudarkom na tem, kjer je bilo to potrebno. Seveda bodo vedno ljudje, ki bodo mislili in se spominjali, ampak tako kot jaz – nihče in nikoli. Samovšečno se režim. Navsezadnje je spomin vse, kar imam. Moj ponos. Pa kaj, če tudi poguba!

Pretresam stanje in se sprehodim po svojih čustvih. Ugotavljam, kot že neštetokrat, da so moja čustva moja preteklost, sedanost in prihodnost hkrati. Vse je eno samo čustvo. Gmota. Zgolj sporočilo nekega obdobja, kjer se je, se ali se bo čas nepreklicno lomil na tisoče koščkov in oblikoval moje življenje skozi kalejdoskop barv in svetlobe v nered. Nikoli se nisem ukvarjal z dejstvom, da je v kaosu pravzaprav red. Odkar pomnim, živim le po enem življenjskem vzorcu – zadetem. Tam je vse brezhibno na svoj srhljiv način. In prav ta srhljivost me od nekdaj privlači. Močni sunki v neverjetno in neponovljivo. Potem pa neizogibni prosti pad in ponovni poskusi doseči nedosegljivo! Vsakič zahtevnejši smrtni skoki! Adrenalin. Ta svet je kot neskončno puščavsko potovanje. Tudi enako žgoč je, z redkimi najdišči vode. Tam moraš biti skala, trdna in zaverovana vase! Ali pa se sesuješ v pesek, vreden nezaupanja.

Ko sem bil še mlad, sem se pogosto spraševal, komu zaupati? Zaupanje – v koga? Ni drugih zaupanj, če so druga! Vsi drugi so – drugi! Da sem ga izgubil, sem se zavedel, ko sem, kot otrok na poti k svetu, izgubil nekaj pomembnega – upanje! Zgodilo se je nekega sončnega jutra, ko so povozili mojega prvega in edinega psa, čisto-

krvnega labradorca brez rodovnika. Ime mu je bilo Large. Bil je zvest, brezpogojno ljubeč tovariš. Za njegovo smrt je moral oče celo plačati. Besnemu vozniku avtomobila je pohlevno poravnal nastalo škodo na avtu, češ, saj pes ni bil privezan. Ta dogodek je bil zame prvi, a hkrati tudi edini katapult, po katerem se mi ni nikoli uspelo vrniti. Vsi izstrelki, ki so sledili, so bili brez posebnega pomena. Po tem pripetljaju doma nismo imeli nobene živali več, razen, seveda, nas samih, vendar nismo bili niti približno takega kalibra kot Large. No, takrat sem izgubil upanje in z njim zaupanje. S tem še očeta. In mamó. Na koncu pa še sposobnost čutiti to, kar mislim. In še nekaj bistvenega se je pri meni zgodilo. Od takrat gledam svet izključno neodvisno od sebe! Najprej sebe, potem svet. Dva različna svetova. Če bi se združila, bi bil jaz nekdo drug. Tega pa nočem! Se mogoče to zdi kot neka neobičajna vrsta sebičnosti? Tega ne vem. Vem le, da svet lahko samo uporabljam, tako kot on uporablja mene! Uporablja me kot ogledalo za lasten nižji tip, ki prikrito povzroča zlo! Ta igra je zla! Prihaja od zunaj, človek namreč na svet ne more prinesiti zla! Zlo k njemu prinese svet! In glede na ceno, ki jo svet plača za to umazano igro, se mi moja niti ne zdi tako visoka. Moja cena za prostost namreč. Za redke, a najdragocenejše trenutke svobode. Vklenjen v prostost ... kako poetično! Sicer pa, samo poezija, s svojim veličastnim plesom, lahko za hip vse ustavi. Kot omama, ki je protislovje popolnosti. Njena temna plat! Ko se moj svet ustavi, grem samo jaz, neodvisen, ločen od zunanjega, pa tudi notranjega!

Brez dvoma, lahko grem samo jaz, kot sinoči!

Že dolgo nimam več ne potrpljenja niti volje, da bi se ustavljal ... zaradi tako imenovanih trenutkov resnice! Zakaj? Ker še nikoli nisem slišal Resnice od drugih! Lahko pa jo vidim! Brez dvoma! Mislim pa še vedno rad, ampak le na eksistencialne stvari!

“Zato bom to storil,” si rečem in pokadim džoint.

Pomirjen ležim in opazujem, kako umira dan.

Preden se stemni, se v zapuščeni hiši preoblečem v suhe kavbojke, ki jih hranim v kartonski škatli, skupaj s še nekaj kosi oblačil. Te potrebujem za protestna zborovanja proti onesnaževanju okolja. V zadnji žep kavbojk pospravim posušene bankovce in žavarovalno polico. Iz škatle potegnem še žepni nož in ga spravim v notranjost suknjiča. Zapustim staro hišo in stopim na prazno ulico. Odločno se napotim proti hiši očeta.

Noč je temna. Pravšnja ...

* * *

Na drugem koncu mesta, v hiši z visoko živo mejo gori ena sama luč. Na lesenem stolu v temni kuhinji sedi moški in gleda v medlo osvetljeno vežo, proti vhodnim vratom. V levi roki stiska majhno pištolo.

Sedi pripravljen, naveličan upati v vse bodeče vrtnice, ki bi morale cveteti večno ...

Čaka na sina.

In ga dočaka.

KONEC

ČE SEM UMRL, KDO LAHKO DOKONČA ZGODBO?